

Міністерство освіти і науки України
Луганський національний університет імені Тараса Шевченка
Луганський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти
Луганська обласна організація Української спілки краєзнавців
Луганське обласне об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта»
імені Тараса Шевченка
Луганський відділ Українського Географічного товариства
Газета «Краєзнавство. Географія. Туризм»

ПРИРОДНО-ТЕРИТОРІАЛЬНІ ТА СУСПІЛЬНО- ГЕОГРАФІЧНІ КОМПЛЕКСИ РЕГІОНІВ: ІСТОРІЯ ФОРМУВАННЯ, СТАН, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ

*Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції,
присвяченої
70-річчю від часу утворення Луганської області*

*27 – 29 травня 2008 року,
м. Луганськ*

Луганськ
«Альма-матер»
2008

УДК 911.001

ББК 65.04

П 77

П 77 Природно-територіальні та суспільно-географічні комплекси регіонів: історія формування, стан, проблеми, перспективи: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої 70-річчю від часу утворення Луганської області. 27 – 29 травня 2008 р., м. Луганськ / Відп. ред. Ю. О. Кисельов. – Луганськ: Альма-матер, 2008. – 199 с.

Редакційна колегія:

доктор геогр. наук П. Г. Шищенко,
доктор геогр. наук Г. І. Денисик,
доктор геогр. наук А. І. Доценко,
кандидат геогр. наук, доктор пед. наук Л. І. Зеленська,
доктор геогр. наук С. І. Іщук,
доктор геогр. наук Ж. М. Матвіїшина,
кандидат геогр. наук О. О. Кисельова,
кандидат геогр. наук Ю. О. Кисельов.

У збірнику висвітлено актуальні проблеми досліджень природно-територіальних та суспільно-географічних комплексів України, а також суміжних регіонів Російської Федерації. Окремі статті присвячені питанням теоретичної географії та методики викладання географії.

УДК 911.001

ББК 65.04

Тексти подаються мовою оригіналу
та в редакції авторів

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Луганського національного університету
імені Тараса Шевченка
(протокол № 9 від 25.04.2008 р.)*

© Колектив авторів, 2008

© Альма-матер, 2008

I. ПЛЕНАРНІ ДОПОВІДІ	
Шищенко П.Г., Олійник Я.Б., Дмитрук О.Ю. Діяльісний підхід у розвитку вищої базової географічної освіти в Україні	3
Денисюк Г.І. Регіональні природничо-географічні дослідження	8
Доценко А.І. Проблеми географічного українознавства у контексті українізації поселень Донбасу	9
Зеленська Л.І. Сценарій підготовки екскурсиводів в регіоні (на прикладі Дніпропетровської області)	11
Іщук С.І., Гладкий О.В. Особливості застосування концепції твк та промислових кластерів при дослідженні промислово-агломераційних утворень	12
Ковальчук І.П., Євсюков Т.О. Геоінформаційно-картографічне моделювання соціально-економічних проблем землекористувань	16
Матвійшина Ж.М., Пархоменко О.Г. Палеопедологічні дослідження захисного валу раннього залізного віку на Черкащині	19
Немець Л.М., Вірченко П.А. Суспільно-географічний аналіз підготовки наукових та науково-педагогічних кадрів у Харківській області за роки незалежності	23
Сивий М.Я. Методологічні підходи до вивчення мінерально-сировинних ресурсів	26
Толчів О.Г. Етапна еволюція географічних парадигм: землеопис –землезнавство – конструктивна географія – планування територій	29
Єфіменко В.І., Слоньова Т.І. Луганщина: 70 років соціально-економічного розвитку	30
II. ПРИРОДНИЧО-ГЕОГРАФІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ	
Белоусова Н.В. Сучасна водогосподарська ситуація в Луганській області та проблеми водокористування.....	33
Бондаренко Ю.Г. Історичні аспекти створення і дослідження природно-заповідних об'єктів	34
Василенко Т.А. До історії вивчення мінерально-сировинної бази Кривбасу	37
Галамай Ю.С. Способи відновлення териконівих ландшафтів	40
Исаева Р.Я., Курдюкова О.Н. Охрана лекарственных растений Луганской области	41
Кармазиненко С.П. Макро- і мікроморфологічні особливості чорноземів звичайних південних в межах степової зони України	42
Кисельова О.О. Геологічні чинники розвитку яружної ерозії на Донецькому кряжі	45
Кисельова О.О. Інформаційний потенціал топографічних карт для вивчення яружної ерозії	47
Кисельов Ю.О., Пічугіна І.В. Еколого-економічне районування території Донбасу у світлі сьогодення	48
Кокус В.В. Внесок краєзнавчих осередків Поділля у розвиток зоологічних досліджень краю в 20-х-30-х роках ХХ ст.	50
Конопов Ю.И., Лопатина Е.Ю., Марушкевич М.Т. Ювенилизация земной поверхности и ее значение	53
Крамчанников Н.Н. Геоэкологические проблемы Белгородского водохранилища в условиях антропогенного пресса и основные пути оптимизации его природопользования	55
Лобанова Н.А. Природно-экологические закономерности развития равнинно-степных ландшафтов Волгоградской области	58
Нейман А.М. Методика складання атласу хмар	60
Совгіра С.В., Берчак В.С. Урочище „Княгиня”: просторово-часовий аспект	61
Талах О.В. Гіпсографічна крива Луганської області	62
Удовиченко Н.И. Местонахождения палеогеновых позвоночных Луганской области 63	
Чеболда І.Ю. Потенціал лісових ресурсів сталого розвитку	66
Седов С.А. Перспективи розвитку краєзнавчого туризму в Луганській області	69
III. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ СУСПІЛЬНОЇ ГЕОГРАФІЇ	
Аляев В.А., Аляева О.Е. О роли населения в хозяйственном развитии Волгоградской области в конце XIX-XX вв.	71
Афанасьев О.Е. Концептуальні засади дослідження топонімічної атрактивності території міста	74
Барановський М.О. Депресивність промислових регіонів (на прикладі Луганської області)	76
Бацманова Л.С. К вопросу об эффективности реструктуризации угольной отрасли в старопромышленном регионе – Луганщине	79
Васильева Л.Д., Молодецкии А.Э. Сергеевка и Албена: сравнение рекреационного потенциала курортов Украины и Болгарии	81
Воловик Л.М. Суспільно – географічні дослідження впливу столиці на периферійні райони	84
Гененко И.А., Корнилов А.Г., Пирогова И.В. Оптимизация общественного природопользования сельских населенных пунктов Белгородской области (на примере с. Зинандино Ракитянского района)	87
Грицюк Д.Ю., Бугай Ю.О. Суспільно-географічні аспекти реалізації регіональної політики у форматі досвіду держав ЄС	89
Гринюк Т.А., Молзовий А.А. Маркетингово-географічні дослідження як новий науково-прикладний напрям суспільної географії	90
Деточенко Л.В. Особенности развития международного туризма в Африканском регионе	91

Єфименко В.І., Фетисова Н.М., Михайличенко А.І. Регіональний аналіз стану здоров'я населення (на прикладі Краснодарського регіону)	94
Заваріка Г.М. Трансформація сільського розселення населення Луганської області	96
Зуб Л.В. Шляхи подолання депопуляції населення у регіоні (на прикладі Тернопільської області)	98
Кисельов Ю.О. „Нова географія” Е. Банзе та геософія А. Піскозуба: спроба порівняльного аналізу	100
Ковальова Є.М. Деякі аспекти стану здоров'я населення Донецької області	101
Кононов Ю.И. Значение территориальной организации для контроля и регулирования состояния природно-производственных систем Донбасса	103
Корнус А.О., Корнус О.Г. Демографічний потенціал Луганської області та його частка у демографічному потенціалі північно-східного регіону України	104
Кошелюк В.А. Проблеми соціально-економічного розвитку промислових областей України, як відображення недосконалої функціонально-територіальної структури господарства	107
Кузищин А.В. До питання періодизації соціально-географічних досліджень в Україні	108
Літинська О.М. Функціонування регіонального ринку продовольчих товарів	110
Логвин М.М. Сучасна демографічна поведінка населення та духовне середовище	112
Макогон А.Е. Современные проблемы функционирования предприятий угольной промышленности в Луганской области (на примере шахты «Красный партизан»)	116
Мариняк Я.О. Розвиток та сучасний стан готельного бізнесу в Україні	119
Мартынюк А.А., Мартынюк А.М. Международный туризм в системе внешнеэкономических связей	122
Магросов В.Д., Гаврюшенко Г.В. Проблеми визначення критеріїв депресивності територій	125
Мельник І.Г., Гасвеська Н.С. Демографічні фактори внутрішньорегіональної диференціації бідності в Луганській області	128
Микитюк В.М. Сільська місцевість: суть та основні чинники розвитку	131
Молодцевский А.Э., Царук Л.О. Рекреационно-туристические возможности развития молодого города Причерноморья	132
Моргунова О.В. Особенности формирования и функционирования системы рыбного прудового хозяйства	134
Моштакова Н.В. Деякі особливості географії культури (на прикладі Луганської області)	136
Олійник Т., Белюсова Н.В. Загальна характеристика захворюваності у Марківському районі Луганської області	138
Паньків Н.М. Транспортна інфраструктура гірських районів львівської області	140
Пилипенко Г.П., Суворовська О.Л. Ризики при інтенсифікації використання агроландшафтів	142
Початков А.А. Динамика и территориальные различия автодорожной сети Воронежской области	143
Пуригіна Ю. Територіальні й структурні особливості стану здоров'я населення Луганської області	146
Руніца О.І. Санаторно-курортна мережа регіону та її дослідження (на прикладі Тернопільської області)	147
Савюк О.Ю. Суспільно-географічні аспекти вимірювання та аналізу якості життя сільського населення Одеського регіону	149
Сажнева Н.М., Сажнев М.Л., Арсененко А.І., Орловська Т.О., Сорокіна Ц.В. Передумови розвитку рекреації в Україні в ХХ столітті	151
Сердюк А.М. Ринкова інфраструктура в системі агропромислового виробництва	154
Слоньова Т.І., Чикіна Ю.Ю. Місце і роль обласного центру у суспільно-географічному комплексі Луганщини	155
Тітенко З.В. Суспільно-географічні підходи до адміністративного реформування на рівні сільських територіальних громад	157
Холявчук Д.І. Природне різноманіття долини середнього Дністра як передумова рекреаційної діяльності	159
Шевченко М. Некоторые аспекты инновационного процесса в хозяйственном комплексе Луганской области	161
Ширшов А.Ф. Эколого-географические проблемы железнодорожного транспорта Волгоградской области	162
Яворська В.В. Особливості впливу статтево-вікової структури населення на формування геодемографічних процесів регіону	164
Янковська Л.В. Гідрологічні заповідні об'єкти Тернопільської області та їх рекреаційне значення	166
Яснок Т.Є. Суспільно-географічні основи інтегрального вивчення паливно-енергетичного комплексу України	169
Гавриленко О.П. Промислові геотехсистеми лісостепу України та шляхи їх оптимізації	171
IV. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ГЕОГРАФІЇ	
Бурлаченко К.В., Слоньова Т.І. Освітній комплекс Луганщини за 70 років розвитку: динамічні та структурні зміни	175
Гринюк Т.А., Буткалюк К.О. Педагогічні кадри у світовому освітньому середовищі і функціонування ринку праці	177
Ештокин А.Н. Обработка угловых измерений в замкнутом геодезическом ходе с помощью электронных таблиц Microsoft Excel	179
Михайлова Н.М. Екологічне виховання школярів як складова роботи гуртків еколого-натуралістичного напрямку при географічному пізнанні рідного краю	183

Сорокина Г.А. Экологическое образование специалистов сферы туризма как составная часть их специальной подготовки	184
Ступникова А.Д. Практические работы как средство формирования ключевых компетенций учащихся	185
Тімець О.В. Сучасні тенденції розвитку географічної освіти в зарубіжжі	187
Трегубенко О.М. Про необхідність історико-педагогічного аналізу розвитку географічної освіти в Україні ..	189
Филипенко Т.А. Применение проектных технологий на уроках географии	189
Часнікова О.В. Організаційно-педагогічні умови розвитку фахової компетентності з основ економіки вчителів географії в післядипломній освіті	191
Шевчук С.М. Географічне джерелознавство	194

—
П
—

бібліотечних фондів та їх співвідношення з кількістю населення. За останнім показником виділяються Міловський (1109 примірників на 100 населення), Троїцький (1066), Новоайдарський (979) та інші райони, де переважає сільське населення (так, рівень урбанізації в Міловському та Троїцькому районах становить 35,6 %, Новоайдарському та Біловодському – 32,9 %).

Міська та сільська місцевість відрізняються й динамікою кількості бібліотек у період 1990 – 2007 рр., а саме переважанням скорочення числа бібліотек у містах (у Краснодарі – в 2,6 р., Рубіжному – в 2,4 р., Северодонецьку – в 2,3 р., Стаханові та Брянці – в 2,2 р.) та районах з високим рівнем урбанізації (в Антрацитівському – в 2 р., Попаснянському – в 1,9 р., Перевальському - в 1,5 р.).

Своєрідними закладами культури є заклади клубного типу (палаці культури, дома культури, клуби), яких в області нараховується 570 з загальною кількістю місць 141,2 тис. (в т.ч. в сільській місцевості 387 та 75,4 тис. або 68 % і 53,4 % відповідно). За ступенем забезпеченості населення цими центрами культурного відпочинку знову ж таки виділяються сільські райони області: Білокуракинський (31 заклад, 27 місць на 100 населення), Ново псковський (30 і 22), Троїцький (28 і 24) та інші. Але зрозуміло, що діяльність клубних закладів залежить не стільки від їх числа та кількості посадкових місць, скільки від якості заходів, що ними проводяться (концерти, доповіді, тематичні вечори, вечори відпочинку, спектаклі, заняття в гуртках тощо).

Серед закладів культури за період 1990 – 2006 рр. найбільше скорочення кількості було характерне для демонстраторів фільмів, якими є суб'єкти кінематографії, що здійснюють демонстрування (публічний показ) фільмів (кінотеатри, міські та сільські кіноустановки, відеозали та відеоустановки). За вказаний період їх число зменшилось у 71,5 р. (з 1001 в 1990 р. до 14 в 2006 р.), в т.ч. в сільській місцевості – в 577 р. (з 577 до 1). Відповідно зменшилась і кількість відвідувань кіносеансів за рік – з 24370 тис. до 235,4 тис. (у 103,5 р.), в т.ч. в сільській місцевості – з 4269 тис. до 1,7 тис. (у 2511 р.). Насамперед, це пояснюється розвитком телебачення (середньодобовий обсяг телемовлення виріс з 1 год. в 1990 р. до 14 год. в 2006 р. (у 14 р.), радіомовлення – з 2,7 год. до 19,7 год. (у 7,3 р.)), розширенням можливостей перегляду відео, не виходячи з дому (використовуючи відеомагнітофони, відеоплеєри, DVD-установки, домашні кінотеатри, комп'ютери, Інтернет тощо), економічними причинами, демонструванням фільмів українською мовою, в той час як переважна кількість населення Луганської області надає перевагу російськомовному перегляду.

Таким чином, аналіз статистичних даних по Луганській області за період 1990 – 2007 рр. дозволяє виділити групи факторів, що впливають на особливості та територіальну організацію закладів культури: 1) економічні (низькі доходи населення, закриття промислових підприємств, в т.ч. вугільних, і закладів культури, що знаходилися на їхньому балансі); 2) географічне положення (периферійні райони, що розташовані далеко від Луганська - культурного, наукового, освітнього, промислового, економічного, політичного, адміністративного центру області - відрізняються найбільшою кількістю закладів культури місцевого значення. Так, за кількістю різних закладів культури у розрахунку на 1000 населення перші місця в області займають Білокуракинський (5,6), Троїцький (4,6) Міловський і Марківський (по 3,8), Біловодський (3,3), Новоайдарський і Новопсковський (по 3) райони); 3) демографічні (депопуляція, старіння й віковий склад населення, система розселення й рівень урбанізації, етнічна структура населення); 4) інтенсивний розвиток телебачення, радіомовлення, Інтернету та інших джерел інформації.

Література

1. Статистичний щорічник Луганської області за 2006 рік. – Ч. I. II. – Луганськ, 2007.
2. Статистичний щорічник України за 2006 рік. Державний комітет статистики України. – К.: Консультант, 2007. – 552 с.
3. Шаблій О.І. Соціально-економічна географія України: Навчальний посібник. – Львів: Світ, 2000. – 680 с.
4. Шевчук Л.Т. Соціальна географія: Навчальний посібник. – К.: Знання, 2007. – 349 с.

*Т. Олійник, слухач МАНУ, Н.В. Белоусова, к. г. н., ас.
Луганський національний університет імені Тараса Шевченка*

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗАХВОРЮВАНOSTІ У МАРКІВСЬКОМУ РАЙОНІ ЛУГАНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Луганська область, як доволі потужний у промисловому відношенні економічний регіон, має не тільки матеріально-виробничі пріоритети порівняно з іншими адміністративно – територіальними областями України, але й цілу низку еколого-економічних та еколого-географічних проблем.

Якщо до першої низки проблем ми можемо віднести негативні наслідки рівня зростання потужності виробництва в області, проблеми нерационального розташування промислових одиниць на певній території, то еколого-географічні проблеми характеризуються перетворенням ландшафтів навколо промислових підприємств, проблемами накопичення техногенних відходів, забруднення повітря, водою, ґрунтів тощо.

Взаємозв'язок вищезгаданих напрямків антропогенного впливу на довкілля має тенденцію до появи проблеми захворюваності людей в межах промислових районів області.

Враховуючі той факт, що Луганська область має певний галузевий поділ своєї території на південну промислову і північну аграрну частину, постає питання стосовно підвищення за останні 5-10 років рівня захворюваності населення саме в районах північної частини області, до якої належить і Марківський район.

Відомо, що стан здоров'я населення прямо залежить від стану навколишнього середовища. Тому, при вивченні проблем захворювання населення, доцільно дотримуватись медико-екологічного принципу, який будується на врахуванні показників здоров'я людини, її позитивних і негативних реакцій (у тому числі й адаптивних) на всю сукупність природних і антропогенних факторів навколишнього середовища. В нашому випадку об'єктом оцінки виступає природно-антропогенний територіальний комплекс, а суб'єктом – здоров'я людей, з позицій якого й здійснюється оцінка. Досвід попередніх досліджень показує, що комплексній екологічній оцінці передусє всебічний аналіз екологічної значимості компонентів довкілля на їх вплив на здоров'я й добробут людей, що можливо на основі аналізу кореляційних взаємозв'язків між концентрацією забруднюючих речовин у компонентах довкілля, їх надходження в організм людини і появою в ньому несприятливих біологічних реакцій і захворювань.

За узагальненими показниками Марківської районної санітарної епідеміологічної станції, несприятливі еколого-географічні процеси, пов'язані з інтенсифікацією антропогенного впливу людини на оточуюче середовище, є причиною приблизно третини випадків захворювань населення району, внаслідок чого відбувається зниження загального рівня здоров'я людей.

Оцінюючи санітарно-гігієнічну та епідеміологічну ситуацію на території Марківського району можна констатувати, що все населення тією чи іншою мірою відчуває на собі вплив шкідливих факторів фізичної, хімічної та біологічної природи, а екологічна ситуація в районі в цілому залишається напруженою за рахунок показників забруднення атмосферного повітря та питної води, що спричиняє гостру, хронічну, специфічну і неспецифічну шкоду на здоров'я населення.

В 2003 році загальна захворюваність населення району склала 132831 випадків на 1000 населення. Загальний рівень захворюваності населення району, на фоні інших районів-сусідів доволі не втішний, в тому числі й за основними нозологічними формами захворюваності.

В структурі загальної захворюваності населення району все більшу вагу набувають саме хвороби, пов'язані з наслідками техногенного забруднення довкілля, зокрема атмосферного повітря, підземних та поверхневих водозаборів питних вод, харчових продуктів. Це стосується не тільки с.Марківки, а останнім часом і сільських населених пунктів, яких у Марківському районі налічується 34.

Для здійснення кореляційного аналізу території дослідження, були співставлені статистичні дані рівня захворювання населення району за віковими групами: дітей віком до 14 років, підлітків до 17 років та дорослих. Вивчення вікової структури захворюлих на Марківщині показує, що найбільшою є захворюваність дітей у віці до 14 років. Середній багаторічний показник захворюваності дітей приблизно вдвічі більший ніж у дорослих (табл. 1).

Таблиця 1

Порівняльні показники захворюваності населення за віковими групами амбулаторно-поліклінічної служби Марківського району за 2006-2007 рр.

№ з/п	Групи захворюваності за групами	ЦРЛ 2006 тис. чол.	ЦРЛ 2007 тис. чол.	Кількість 2006 тис. чол.	По району 2007 тис. чол.
1.	Захворюваність первинна (дорослі)	7166,9	8796,5	4976,1	6099,9
	Загальна (дорослі)	19937,4	22520,8	15757,2	17570,8
2.	Захворюваність первинна (підлітки)	19035,6	23730,7	14618,5	17476,6
	Загальна (підлітки)	27002,0	31258,3	17406,9	20183,3
3.	Захворюваність первинна (діти)	19190,4	22465,6	14618,5	17476,6
	Загальна (діти)	22970,3	26050,3	17406,9	20183,3

За даними Марківської районної лікарні, в 2006 році в районі зареєстровано 298,9 випадків інфекційних захворювань, 1919 випадків на цукровий діабет (на 1000 населення). За останні 5 років визначилась тенденція до зростання рівня захворюваності вітряною віспою (150 випадків), ентибіозом (51 випадок), туберкульозом (у декілька разів), значно зросла захворюваність органів кровообігу (50,3), ендокринної системи (363,9), ока і придатків (1136,5), органів травлення (1308,3), зросла кількість онкологічних хвороб (220,7). Підвищилась кількість уроджених аномалій розвитку (6,3). Стабілізувався рівень захворюваності гострими кишковими інфекціями, дифтерією, менінгітом, краснухою. До поодиноких випадків знижена захворюваність на черевний тиф, правець, кір, коклюш.

Захворюваність на вірусний гепатит реєструється у всіх соціально – вікових групах, жителів в населених пунктах з вираженою соціальною ендемічністю. З 1995 (25 випадків) по 2006 роки, захворюваність активними формами вірусного гепатиту знизилась до нуля.

Вище подані показники відображають захворюваність населення на тисячу чоловік. Як бачимо підвищення захворюваності не залежить від вікової категорії і спостерігається у всіх вікових груп. Тому такі тенденції розвитку хвороб викликають велику тривогу у здравоохоронних органів.

Маємо надію, що у 2008 році кількість захворювань істотно зменшиться. І тому, на нашу думку, було б доцільним більш ефективно впроваджувати програми з поліпшення демографічної ситуації у Марківському районі, бо на даний момент діє лише вісім таких програм:

- 1) комплексна програма „Цукровий діабет“;
- 2) комплексні заходи щодо заохочення до народження дітей у 2008 році;
- 3) національна програма боротьби із захворюванням на туберкульоз;
- 4) програма профілактики ВІЛ-інфекцій (СНІД);
- 5) державна комплексна програма соціально-медичного забезпечення ветеранів та інвалідів;
- 6) програма „Централізовані заходи з імунопрофілактики“;
- 7) національна програма „Діти України“;
- 8) державна програма „Онкологія“.

З цього переліку видно, що охоплені не всі аспекти прогресуючих на даний час хвороб та епідемій, які здебільшого викликані незадовільним станом навколишнього середовища та низькою якістю життєдіяльності людей. Тому сьогодні першочерговим завданням є оцінка, аналіз та визначення головних негативних чинників, які впливають на загальний стан здоров'я людей задля кращого життя майбутніх поколінь.

Н.М. Пацьків, доц., к. т. н.

Львівський національний університет імені Івана Франка

ТРАНСПОРТНА ІНФРАСТРУКТУРА ГІРСЬКИХ РАЙОНІВ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Транспорт – специфічна галузь матеріального виробництва, що не створює нових матеріальних цінностей. Результатом роботи транспорту є переміщення вантажів і людей. Особливості транспортної сітки, якість її окремих складових та територіальний розподіл безумовно впливають на розвиток усіх галузей господарства, в тому числі і на туризм – як перспективну складову розвитку економічного сектора держави. Транспортна доступність до окремих поселень, районних та обласних центрів, стан інженерно-транспортних об'єктів формує підґрунтя для розвитку галузевих складових господарства певного району та дозволяє мати загальне уявлення про сучасний стан однієї із складових соціально-економічної інфраструктури – дорожньої або транспортної [2].

Львівщина має добрі комунікаційні зв'язки із зовнішнім середовищем. Транспортна сітка області представлена залізничним, автомобільним, повітряними видами транспорту. Проте в гірських районах Львівщини функціонує лише автомобільний та залізничний види, що відіграють провідну роль у загальному розвитку районів. Незважаючи на певні зрушення за останні роки, гірські райони Львівської області є недостатньо забезпечені транспортним зв'язком. За останні 10 років різко скоротився вантажооборот, проте збільшилось перевезення пасажирів автомобільним транспортом (таблиця 1).

Такі зміни можна пояснити зниженням рівня виробництва та скороченням його обсягів, збільшенням рухомості населення (особливо за межі районів), що пов'язано з пошуками роботи або так званою «маятниковою» міграцією (виїзд населення на роботу у більшій поселення, районні центри, за межі районів та в обласний центр – м. Львів) [1].

Таблиця 1

Перевезення вантажів та пасажирів автомобільним транспортом (на 1.01.2007 р.) [3]

	Вантажооборот автомо- більного транспорту, млн. т/км		Перевезення пасажирів, тис. осіб	
	1995	2006	1995	2006
1. Сколівський	13,6	6,7	156,6	112,6
2. Старосамбірський	12,2	4,4	80,0	5 830,6
3. Турківський	13,5	2,3	39,2	1 077,2
Район в цілому	39,3	13,4	196,6	7 020,4

Автомобільний транспорт має велике значення для перевезень на короткі відстані, хоча собівартість перевезень, порівняно з залізничним транспортом, більша. Високогірний рельєф дозволяє використовувати в більшій мірі автомобільний і в незначній – залізничний транспорт, проте в окремі населенні пункти можна добратись лише гусеничним транспортом чи конем навіть в теперішній час. Частина доріг гірських районів є б.з покриття (покрашені ґрунтови). Через територію гірських районів Львівщини проходить магістраль державного значення в напрямку північ-південь (Київ – Чоп в напрямку на Будапешт через Львів, Мукачево,